

MIĘKKI (239) *ai*

miękki (215), **mięki** (23), **miętki** (1); mięki *RejZwierz*, *Calep* (14); miękki : mięki *Murm* (1:1), *Mymer*¹ (1:1), *SkarŻyw* (14:1); miękki : mięki : miętki *Mącz* (33:5:1).
-ę- (226), -e- (13).

comp i sup (12 + 4) -miększy (10), miękc(e)jszy (6); -miększy *BierEz*, *OpecŻyw*, *BielKron*, *Mącz*, *SienLek* (2), *GórnDworz*, *Calep*, *WyprPl*; miękc(e)jszy *GlabGad*, *SkarŻyw*, *PowodPr*; -miększy : miękc(e)jszy *FalZioł* (1:3). *sup* najmiększy (2) *Mącz*, *GórnDworz*, namiększy (2) *BielKron*, *SienLek*; naj- (1) *GórnDworz*, naj- (1) *Mącz*; nâ- *BielKron*, na- *SienLek*.

sg m N miękki (50). \diamond *G* miękki(e)go, namiększ(e)go (7). \diamond *A* miękki, miększy (7), miękki(e)go (1). \diamond *I* miękkim (2). \diamond *L* miękkim (2). \diamond *f N* miękkâ, najmiększâ (15), miękk(a), miękc(e)jsz(a) (12). \diamond *G* miękki(e)j, miększ(e)j (6). \diamond *A* miękkâ (9). \diamond *I* miękkâ (4). \diamond *L* miękki(e)j (5). \diamond *n N* miękkié, miększé, najmiększé (28), [miękko *cf* MIĘKKO]; -é (1), -(e) (27). \diamond *G* miękki(e)go (10). \diamond *D* miękkiemu (1). \diamond *A* miękkié (13); -é (2), -(e) (11). \diamond *I* miękkim (5) *BierEz*, *OpecŻyw*, *SienLek* (2), *RejPos*, miękki(e)m *FalZioł* (2). \diamond *L* miękkim (3) *OpecŻyw*, *GliczKsiąż*, *KrowObr*, miękki(e)m (1) *FalZioł*. \diamond *pl N m pers* miękcy (1) *KwiatKsiąż*, miękczy (1) *RejPs*. *subst* miękkié, miękc(e)jszé, namiększé (23); -é (1), -(e) (22). \diamond *G* miękkich (2). \diamond *D* miękkim (2). \diamond *A m pers* miękki(e) (1). *subst* miękkié, miękc(e)jszé (23); -é (2) *MurzNT*, *PudłFr*, -e (1) *Oczko*, -(e) (20). \diamond *I m* miękkimi (1). *n* miękki(e)mi (1). \diamond *L* miękkich (1).

Sł stp, *Cn notuje*, *Linde XVI – XVIII w.*

1. *Poddający się naciskowi, nietwardy* (187) :

A. *Poddający się dotykowi, zapadający się pod dotykiem* (o rzeczach o rzadkiej konsystencji, często wilgotnych, niekiedy płynach; o posłaniu też: wykwinny); *mollis Mącz*, *Cn*; *malacus Cn* (180) : *Tám legam ná miękkiey łomie BierEz Rv*; *TO ziele pfi rumienek ma kocźłanie miękkie FalZioł I 39a*, *I 57d*, *87c*, *140b*, *V 13v*; *GlabGad C2*, *G6*, *M6*, *P5v*; *GliczKsiąż E5v*; *Lentor*, *Miękka mokrość yákoby flágmá. Mącz 189a*; *Liquidus*, *Miękki co fie może topić y rofchodźić od ognia/ álbo od słońcá. Mącz 195b*; *Palatio*, *Grunt álbo fundáment z palów który czynią ná mieyfcách miękkich y zrzodłowátých/ á potym ná nich buduyą/ y mury łtáwiáyá. Mącz 273b*, *188d*, *229d*; *SienLek 21*, *89v*; *Iefli óna ziemiá łucha/ tedy iá wzrúfzywfy/ wodą vléy/ ták žeby byłá dobrze miękka. Strum Mv*, *E4*; *tymże łpofóbbem dawné zápalenié/ y miękkie odętości/ co aedemata zowią/ že tá ziemiá leczyła Oczko 17v*; *SkarŻyw 258*; *Calep 117a*, *258b*, *607a*, *b*, *610a*, *818a*, *1001a*; *W miękkiey pływáią wodzie bez pochyby/ Morłkie potwory y rozliczne ryby KlonFlis B4v*.

W połączeniach szeregowych (2): *Fungosus*, *Grzibiáfty/ Rzadki/ miękki yákoby Grzib álbo gębká. Mącz 140c*; *miękkie á iedwabne y drogie pościeli/ niech fię wtwárdość włośienic obroczą. SkarŻyw 140*.

W przeciwstawieniach: »twardy (5), ostry, twardzieć, twardość ... miękki« (7): *Łoże twoie ná kámieniu/ Twarde ku odpoczynieniu: Ia w miękkiey pościeli legam BierEz N3v*; *gdyż cij krol nad krolmi w łwym narodzeniju wolal vcźcijtz léganijé oftřeé/ vbogię/ niżli wálfe miękkié ij bogaté. OpecŻyw 16*; *Cemu cice ztwardnieią v niewiałti iak łkoro w bremię zapadnie, gdiż inłzim czałem miękkie bywáią. GlabGad D6v*, *B3*, *H6*, *H6v*; *SkarŻyw 140*.

W charakterystycznych połączeniach: miękki(e) (-a) ciało (4), cyce, gnoj, koczłanie, lebiodka, łapka (a. odwisek) u ucha (2), miejsce, mięso, mokrość, moszna, odętość, piasek, pieła, pręt, rzecz (3), słoma, szyja, warga, wąpie, woda, ziemia (2).

Wyrażenia: »jaje miękkie« = *jako lekko ścięte albo surowe; ovum sorbile Mącz* [szyk 8:6] (14): Też proch Trłyczy/ fthrochą prochu cinamonowego w miekkie^m iaiu wzięty albo w iakiey polewce leguchno purguie flegmę s człowieka. *FalZioł* I 31b, III 33c, 38b, V 94v; Pokarmy subtilniejſze naprzod maią być iedzone, iako kury młode, kapłuny, iaycza miękkie etc. *GlabGad* G4v, H5v, H6; *Mącz* 402d; *SienLek* 9, 37v, 82v, 85, 92v, 105v.

»mięka(-ie) pościel, leganie (a. leżenie), łoże, posłanie« [szyk 5:3] (4:2:1:1): *BierEz* N3v; *OpecŻyw* 16; także polłanie miękkie kazála wczynić *BielKron* 458v; *SienLek* 4v; *SkarŻyw* 140 [2 r.]; Koc ten/ ácz nie pomálu wezbrały go látá/[...] té dwie guni kniému/ Pómc wielką dáły mi leżeniu miękkiemu *PudłFr* 78; *GórnRożm* Nv.

»miękki stolec« = *rozwolnienie, biegunka; foria, stercora liquidiora Mącz* (2): Nonius dicit Forica [!] esse stercora liquidiora, Miękki á prętki ftolec. *Mącz* 134a, 134a.

Szeregi: »miękki a mokry« (1): Abowie^m ktorzi fą według położenia ciełnego miekczy á mokrzy/ tedy moczniefzym czwiczenim maią być ofulfani y twardymi czynięni *KwiatKsiąż* N4.

»miękki, (to jest) w rozmaczki« (2): Iaycza miękkie to iest w rozmaczki tak fą zdrowe człowieku zwłafzcza subtilney płci, y thyle fie krwi z nich przymnoży iako wielki żółtek iest *GlabGad* H5v; *Mącz* 402d.

»miękki i (a) rzadki« [szyk 1:1] (2): Czemu w wątrobie iest tak miękkie mięfo y rzadkie. *GlabGad* Ev; Novus [...], Co rzadkiego á miekkiego yeft. *Mącz* 251c. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.].

»ani miękki, ani twardy« (1): Gnoy/ áni miękki áni twardy *SienLek* 21v. [Ponadto w przeciwstawieniach 5 r.].

»miękki, (a) wilgotny (a. wilgi)« [szyk 1:1] (2): Czemu głowa iest twardſza niż inſze członki. (-) Bowiem ona w łobie zamyka rzecz barzo miękką á wilgotną ktora iest mozg, dla ktorego obrony potrzeba mocney twardoſci. *GlabGad* B3; *SienLek* 6v.

W *przen* (2) : Schyl gałęzié drzewo filné/ fpuftz członki rozciągnioné/ ftáń fie fwému panu miękkíé/ niżlis z przodku ftworzoné/ aby tak ciało nie pnialo a lžéy na tobie wifialo. *OpecŻyw* 161.

Wyrażenie: »mięka pierzyna« (1): niechcę/ áby [...] [dworzanin] nie vmiał łagodnie mowić/ iedno s fukiem/ á wſzitko o woiennych rzeczach/ á iáko zbroiá naymiękkſza iego pierzyná/ á s przyłbice nayfmácznieyſzy trunek *GórnDworz* D6.

Przen: Łagodny (o ciepłym, wilgotnym powietrzu) (2) : Austrinum coelum, Miękkie powietrze. *Mącz* 21d.

W *połączeniu szeregowym* (1): Boiażń iest áffekt záięczy y płochy: ten podobień iest Auftrowi wiatrowi z południá: ktory wiatr iest słáby/ miękki/ wilgotny y opárzyfty *KlonFlis* B.

a. *Dający się ugniatać; depsticius Mącz* (23) : rofpuſciſz to wſitko na rince na ogniu iſz będzie ſte⁸⁰ małc mięka *FalZioł* I 5a, I 19c, IV 6a, 15b, V 75 [2 r.], 86v, 108; Depsere ceram, Gnieść wosk/ wczynić mięki. *Mącz* 82c, 82c, 449d.

W przeciwstawieniach: »miękki ... twardy (2), stwardnieć« (3): *BierEz Pv; GlabGad M6; Bo* widzisz y wołk poki miękki tedy w się rychley pieczęć przymie niżli kiedy ftwardnieie. *RejZwierc 6v.*

W porównaniach (2): OpecŻyw 51v; Czemu mozg ielt wilgotny. (-) Aby tim łączniey w się przijał wżelkie wycifnienie iako wołk miękki albo ciafto richley w się wżelki obraz przymie czego kamien nie dopuści. *GlabGad B4.*

W charakterystycznych połączeniach: maść miękka (6), rzecz, smoła.

Wyrażenie: »wosk miękki« [szyk 2:1] (3): *OpecŻyw 51v; GlabGad B4; Gdy* listy pyeczētuyą ná myękkim wołku/ iż rychley wytłoczy figillum albo pyeczēć/ albo też herb. *GliczKsiąż K2.*

Szereg: »miękki albo wilgotny« (1): Iakoż to widamy iż wyrażenie kaźdey formy albo figury gdy będzie na iakiey twardey á fuchey rzeczy wyrażono abo wybito iako ielt kamien albo drewno twarde, dłużej tam trwa y lepiej się dzierży niżli na rzeczy miękkiy albo wilgotney, iaka ielt glina, mafto *GlabGad M6.*

Przen: Podatny, łatwo przyswajający, dający się kształtować (o młodym wieku); cereus, mollis Mącz (5): ma być vmysł ku cności formowan/ gdy ielzche miękki ielt/ y łatwie przeciwne yemu wżelakie ćwiczenia znalaz *KwiatKsiąż A2v.*

miękki ku czemu (2): Abowim one młode látá ku tworzenyu łacne á myękkye fą/ łatwey też vmyfły ich dla myękkosci mogą być náuką yáką/ albo ćwiczeniem wypolerowane. *GliczKsiąż K2; SkarŻyw 136.*

Wyrażenia: »miękkie serce« (1): Wfzákże żadny czas tak pogodny do cnot Chrześciánfkich/ y ku otrzymániu dárow Duchá S. nie ielt/ iáko młode á nowe naczynie: prze łamę niewinność/ którą z chrztu S. odnośzą: y prze vżyte y miękkie ferce do wżytkiego: ktore ielt iáko teraz wykopána nowiná/ ná ktorey się każde ziárno wfiane rodzi. *SkarŻyw 136.*

»miękki jako wosk« (1): thák też y dzyatki/ ktore myękkye fą yáko wołk/ rychło á zaráz práwye rzeczám się przyłóżyć mogą *GliczKsiąż E2v.*

Szeregi: »miękki, (a) łacny (a. łatwy)« [szyk 1:1] (2): *GliczKsiąż K2; Cereus, aliquando mollem* significat, Miękki łatwi. *Mącz 48a.*

»użyty i miękki« (1): *SkarŻyw 136 cf* »miękkie serce«.

a. *W funkcji rzeczownika (1):*

W przeciwstawieniu: »miękkie ... twarde« (1): Możeć być koźdy wdzięczen fwym Miękkim wołk/ á gárniec twardy^m *BierEz Pv.*

b. *Łatwy do gryzienia (o rzeczach jadalnych); o mięsie: kruchy (31): BierEz Rv; Potym* gdy [ziele] vwre aż korzeń będzie miękki/ wyley w iakie naczynie *FalZioł V 94, III 37c, IV 41b, c, 42d, 45c, V 96v, 113v; BielŻyw 138; przeto* chciwie pożyraią czokolwie się im miękkiy nagodzi. *GlabGad H8v, K6; HistAl C7v; SienLek 9v, 72; SkarŻyw 80; Permisit – Barzo* mięki, słołki. *Calep 785b.*

miękki ku czemu (1): Mak ktorys mi poftał miękki ku iedzeniu, miafto niego trochę ziarnek pieprzu odfyłam *BielŻyw 152.*

W przeciwstawieniu: »miękki ... twardy« (5): *FalZioł IV 45b; lepszy [chleb] ielt* rżany, zdrowfzy też miękki niżli twardy *GlabGad G6, C2v, F6 [2 r.].*

W charakterystycznych połączeniach: miękki(-a, -e) chleb (3), ciało, jagoda, korzeń, mak, mięso (5), nasienie, natura (2), ryba, rzecz (4), siemię; miękki ku jedzeniu, w naturze swojej.

Wyrażenie: »miękka (-i) potrawa, karmia (a. pokarm)« [w tym: karmia, potrawa (1)] = pulmentum Murm, Mymer¹; pulmentarium BartBydg [szyk 4:2] (4:3): Murm 157; Mymer¹ 41v; BartBydg 126b; GlabGad F6 [2 r.]; Ma fye też miękkimi pokármámi karmić SienLek 38v.

Szeregi: »miękki a kruchki« (1): A zwłafzczá ktorekolwiek [ptaki] máiá [!] mięflo miękkie á kruchkie/ możefz fye go náieść SienLek 7v.

»miękki i wilgotny« [szyk 1:1] (2): z brzucha [ryby] nie iedz mięfa, bo ieft miękkie y wilgotne FalZioł IV 45c, IV 45d.

W przen (1) :

Wyrażenie: »miękki pokarm« (1): Ktory [św. Paweł] vćzi Dizatkam [!] młodim naprzod dawać miekke a fłotkie pokarmy to yeft znofną aprofta naukę wedluk proftego rozumu Ludfkie⁸⁰ RejKupSekl a3v.

c. Wiotki, cienki; vietus, vitilis Mącz; flaccidus Cn (59) : FalZioł I 75b, 86c, 113d, 114d, 115a; Apinae, Orzech wielmi miękką máyąc fzczeńzuyę/ álbo/ skorkę. Mącz 12b, 230a, 495d, 499d; Celidonia ma lift podobny Dębowemu/ iedno iż miękki á śmlády SienLek 64; każdą Spárę vmfzyć mchem dobrym miękkim. Strum L3v; Zbroiá z przyfbićá/ będą iáko śmelcowáné/ Siodło/ bóty/ y vzdy miękfz é śmárowáné. WyprPl C2.

W przeciwstawieniu: »twardy ... miękki« (2): Czemu ptafze iaycza twardą maiá fkorupę, á ribie tilko fkorę miękką. GlabGad H6v; SienLek 147.

W charakterystycznych połączeniach: list miękki(-a) (6), mech, orzech, skor(k)a (3), szcieszuja, uzda.

Szereg: »cienki, miękki« (1): Záfye fkorá miáfzłza twárda/ źle známionuie: ále ćienka miękká/ dobrze. SienLek 147.

α. Nieszorstki, przyjemny w dotyku (o tkaninach: wykwinny) (45) : Murm 82; Mymer¹ 39; FalZioł V 21b, 117v; Nogi łubtilne [!] á cienkie gdy iedno miękkie będą, znamionuią człowieka, wyfokiego rozumu GlabGad P7; GliczKsiąż D4; BielKron 33v, 34 [2 r.], 271; Byssus, Wízelákye náymyękfze á nayforemnieyfze płótno. Mącz 28b; Pluma, Miękkie piérze/ Kwap/ Puch. Mącz 306c; KlonWor 62.

W połączeniach szeregowych (2): Lautitia etiam in vestitu, Foremne miękkie á kofztowne fzáty. Mącz 186a; WujNT 261 marg.

W przeciwstawieniach: »miąfzszy (3), gruby (2), grubo, twardy ... miękki« (6): PatKaz III 119; Przecż v iednego człowieka grube włofi roftá v drugiego miękkie á fubtilne. GlabGad A8; czemu zwierzęta miáfsey fierci (iako ieft kon, lew albo wieprz) śmielŹze bywaiá niŹli miękkiey wełny, iako zaiác albo owcza GlabGad A8, A8 [2 r.], Pv.

W porównaniach (2): Byffus było iakieś płótno z Indiey bárzo miękkie, fubtylne á drogie: iáko iedwabnica. WujNT 261 marg. Cf »miękki jako jedwab«.

W charakterystycznych połączeniach: miękki(-a, -e) bis (2), brwi, chusteczka, dłoń, len, noga, pierze (pioro) (3), plaster, płótno (2), ręka (rączka) (3), sierchl, wełna (3), włosy (6).

Wyrażenia: »miękki jako jedwab« (1): Ma ná fobie wełnę żółtą máluczką á miękką iáko iedwab. BielKron 269.

»miękkie odzienie, szaty« = *mollia (vestimenta) PolAnt, Vulg; Melitaea vestis Mącz [szyk 18:1 (11:8); OpecŻyw 47v [2 r.]; MurzNT Luc 7/25; KrowObr 107 [2 r.]; Mącz 141d, 186a, 214c; RejPos 8v, 10v [2 r.]; Ale co wjzłiście widzieć Człowiekáli w miękkie szaty vbránego? Oto ktorzy miękkie szaty nołzą/ w domiech krolewfkich są. BudNT Matth 11/8; Miękkie odzienie zrzuciwszy włósiennicą trapiła młode ciało łwoie. SkarŻyw 13; WuNT 11, Matth 11/8 [2 r.], Luc 7/25; PowodPr 84.*

Szeregi: »cienki, miękki« (1): yłz takye wlofy gdy są czyenkye mąkkye [!] znamyonuyą dobre obyczaye *PatKaz III 258.*

»miękki, gładki« (1): Włzakoż brwi porošte ale prošte y fubtilne to iešt miękkie gładkie y troche czarnawe/ dobrą fkladność przyrodzenia vkazuią *GlabGad N5.*

»miękki a kosztowny« (1): iż zá wyłtepkki zbytnie w łtroiách/ dopuścił Bog niewołftwo/ w ktorym náłtąpić miáło [...] miáło miękkiego á kofztownego odzienia/ śiermięgá *PowodPr 84. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.]*

»miękki, (a, i) subtylny (a. subtelny)« [*szyk 4:1*] (5): Takiež gdi pory (to iešt dziurki w łkorze przez ktore pot wychadza) bełtworne bywaią, tedy tež y włofi przez nie grubsze przechodzą. A z fubtilnych porow wychodzą włofi miękkie y fubtelne. *GlabGad A8, A8, M7v, Pv; Mącz 229d. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.]*

W przeni (1) :

Szereg: »miękki i subtylny« (1): nie także łobie tufzcie [...] / żebyście záraz mogli być wcale wolnymi/ przędziwá onego łzátánłkiego [...] bárzo miękkiego y subtylnego *CzechRozm A7v.*

B. *Łatwy w obróbce: cięciu czy łcieraniu, kruchy, łamliwy (o rzeczach z natury niepodatnych) (7) :* [*srebro*] iešt rzecz miękka ktora iešt łączna ku rozwiedzieniu na cieńkie blałzki iakoby pargamin *FalZioł III 34c, I 87b; KIedy mocno łiekierę/ łtála záhártuią/ Tedy ią pne y łęky/ mocne rozłupuią. Ale gdy ią ledáčzym/ powirzchu záwinie/ Wnet w niey będzye łzczyrbiná/ y w miękkej lipinie. RejZwierz 139.*

miękki ku czemu (1): gdy ią chcą odmiękczyć/ tedy kładą w winny oczeth áthak zmięknie y łkorę wirzchnią z łiebie pułci á łamo pothym będzie bijále á miękke [!] ku kraianiu albo łtłuczeniu na proch *FalZioł I 94c.*

W przeciwstawieniu: »twardy ... miękki« (1): Takiež kamien młynłki prętkki twarde ziarna zciera gdyž miękke tilko płałzczy. *GlabGad H3v.*

W przeni (1) : ktorych dowćipow acž ołtrość iešt zaołtrzona/ áwłzakofz miękka iešt/ która łatwie moze być łtepióna/ takowi gdy łię vczą częłtych ochłodzeń potrzebuią *KwiatKsiąž Lv.*

a. *O pokrywie lodowej (1) :* włzakže nie niełpráwili przeciw Litwie dla słábey žimy/ y miękkego lodu. *StryjKron 320.*

2. *Łagodny (20) :*

a. *Litołciwy, pobłažliwy; potulny, pokorny; lenis Mącz, Calep; indulgens Calag (9) :* Miękki rozum iešt miłuiącego, á každyemu karaniu łie poddawa. *BielŻyw 140; Mącz 188c; Lind łein. Pobłažác/ miękkiem być. Indulgere nimium. Calag 337a, 337a; Málz mięki y towarzyłzá iednego miłuiący/ niechciał żony záłmucác/ zezwolił ná grzech iey SkarŻyw 261; Calep 590b.*

W charakterystycznych połączeniach: miękki(e) przyrodzenie, rozum, umysł.

Wyrażenia: »do miłosierdzia miękki« (1): żałując iey/ iáko miał serce do miłosierdzia miękkie/ á boiąc fię áby gdzie wzle ręce niewpádłá á czyłtości łwey niełtráciłá: prošíł Páná Bogá łamego o pomoc. *SkarŻyw* 411.

»miękkie serce« [*szyk 1:1*] (2): Nie dobry to vćiefzyćiel/ ktory łam wzdycha: ktorego miękkie serce/ płáczęm łłowá nie domowione/ polewa. *SkarŻyw* 196, 411.

Szereg: »miękki, łacny« (1): Miękki łacny vmyłł/ day ku prołżácemu/ Iáłny y goráey w chęći ku bliźniemu. *GrabowSet* N3v.

b. *Niesurowy, nieostry, niedotkliwy; lenis Mącz* (11) : Prawdę mowiz zem żeńłka pięć miękka/ przetho was miękká kaźniá karzę miotełką z roždżek *BielKron* 318v; *Mącz* 188c.

W przeciwstawieniach: »nagły, srogo, twardy ... miękki« (3): *BielŻyw* 88; *GrzegRóżn* 12; iłz nic frogo do niey przemowić długo nie mógl. y owłzem te miękkie łłowá z vłt wypuścić mułiał *SkarŻyw* 151.

Wyrażenia: »namowa miękka« (1): od tego czáfu/ áni namowá miękka/ áni ołtra: áni łwieże rozgi niepomogły *SkarŻyw* 371.

»miękkie łłowa« [*szyk 2:1*] (3): Ná koniec łiołtry z wielkimi prołbámi y łłowy miękkimi przełomic serce iego chćiáły. *SkarŻyw* 200, 151, 262.

Szeregi: »miękki abo łagodny« (1): Twardá iemu mowá ielt mowić Bog z Bogá/ gdyż onym łtárym Oycem byłá tho mowá miękka/ ábo łagodná przeciw Aryułzowi y Sábelliułzowi. *GrzegRóżn* 12.

»ani miękki, ani ostry« (1): *SkarŻyw* 371 *cf* »namowa miękka«.

»miękki a pieszczácy« (1): Abowiem yełli go w rołkołłý á w myękkim/ a pyełłczácem chowányu będyełz myeć/ yádwabnikyem go potym á niczemnym człowyekyem dołtányełz y otrzywałz. *GliczKsiąż* E4v.

»miękki i rozkoszny« (1): myękkye y rołkołłne wychowánye sił żadnych [...] przydáwáć nye może. *GliczKsiąż* E5.

»nie silny ani miękki« (1): Gniew niema być łilny ani barzo miękki, bo nagły gniew wilczych obyczáiw nałladuie, á miękki dziecinłkich. *BielŻyw* 88.

3. *Ustępliwy, nieuparty, nierygorystyczny, niezatwardziały* (8) : przez ktorych możemy rozumieć przerzeczone miękczyełze łekty *PowodPr* 38.

W przeciwstawieniach: »miękki ... uporny albo wysokiej myłłi, twardy albo uparty« (2): *BielKron* 80v; Co twárdzi áłbo vpárci Lutheranowie/ przeciw miękkim Lutheranom/ y ći záś przeciw onym piłzą *ReszPrz* 66.

Wyrażenie: »miękkie serce« [*szyk 2:1*] (3):

~ *W przeciwstawieniach:* »kamienny, opoczysty, twardy ... miękki« (3): *CzechRozm* 86v; Pánu Bogu dzięku y iżeł fię iuż tákiego Tełtámentu doczełá/ ktoryć z łercá opoczłłtego/ mięłne y miękkie [...] czyni *SkarŻyw* 3; ták Pan Bog miękczyełze łercá/ łamym kazánim y przykłády [...]: twárdłze pogroženim [...]: ielzće twárdłze/ karánim y frogim zgromienim [...] do pokuty y vpámiętánia przywodzi. *SkarŻyw* 80.

Szereg: »mięśni, (i) miękki (i powolny)« (2): á což my im vczynimy/ iefli ich Bog íam nie przerobi/ á kámiennego ich íercá nie obrzeže: á nowego mięśnego/ miekkiego y powolnego nie vczyni? *CzechRozm* 68v; *SkarŻyw* 3. ~

Szeregi: »miękki i twardy« (1): Miękczy y twárdzi Lutheranowie z íobą walczą. *ReszPrz* 66 *margin.* [*Ponadto w przeciwstawieniu 1 r.*].

»wolny albo miękki« (1): Lepfzy íeft człowiek wolny álbo miękki/ niżli vporny álbo wyfokiey myfli. *BielKron* 80v.

a. Niewinny (1) :

Wyrażenie: »serce miękkie« (1): Błogosławiony ktory dotknięciem panńkiem má íerce miękkié i młodociané. *MurzHist* I.

Szereg: »miękki i młodociany« (1): *MurzHist* I *cf* *Wyrażenie*.

4. Słaby, niewytrzymały, nieodporny, delikatny (fizycznie lub psychicznie) (12) : *BielKron* 318v; Dla tegoż Máchomet [...] widząc íwoie Turki z przyrodzenia być miękkie [*natura molles*]/ á do pićia chętné/ zgoła im zákazał pić winá *ModrzBaz* 82v; Tener – Mieki, młodi, słabi, kruchi. *Calep* 1054b.

W przeciwstawieniu: »twardy ... miękki« (1): *GroicPorz* hh2 *cf* *Szereg*.

Szereg: »miękki a niecierpliwy« (1): gdy niekthorzy złoczyńce ták íą twardego przyrodzenia/ íe ná nich nic nie wymęczy: á drudzy záfye íą ták miękkiego á niecierpliwego przyrodzenia/ íz woła ládá co powiádác/ niż okrutne męki íierpieć. *GroicPorz* hh2.

a. Wydelikacyony, zniewieściały, niemęski; zepsuty; mollis Mącz, Calep; delicatus, delumbis, femineus, muliebris Mącz; lascivus Calep (8) : Ficulnus, [...] Metaph. Mięki/ Mdły/ Pyełzczący. *Mącz* 125d; Effoemino, Zniewieściam to yeft z meźnego czinię niewieście/ to yeft/ Niefmiále/ Mdłe/ Miękkie. *Mącz* 133a; Delicatus, Roskoźny/ Miękki Piełzczący/ rofpułtnie wychowány. *Mącz* 182a, 133a, 199c, 229d, 235d; *Calep* 445b.

5. Przyjemny, wygodny, dogadzający; lautus Mącz (3) : *Mącz* 186a; Do tańcá íye dziś dziewki niech nie dádzą prośić. Wdźięczna biéśiádá/ niecháy íny miękkié hámuie/ Wízák íye zás potym tego ínádno powetuie. *PudłFr* 74; Ciáło przywodzi mi ná pámięć rzeczy miękkie/ świat prozne/ ízátan przykre. *LatHar* 587.

*** *Bez wystarczającego kontekstu (9) :* Malacus, Latine mollis, Miękki. *Mącz* 205a, 229d, 230a, 489d; *Calag* 560b; Edurum – Nietwardi, mięki. *Calep* 350a, 631a, 670a, 1055a.

Synonimy: **1.A.b. kruwki; B. kruchy, kruwki, łomny, połomny; 2. litościwy, łagodny, miłościwy; 3.a. niewinny; 4. kruchy, mdły, niewieści, piełzczący, rozkoszny, słaby; 5. delikacki.**

Cf **MIĘKKONOGI, MIĘKKOSKORUPY, MIĘKKOWŁOSY, [PRZYMIĘKSZYM]**